

IO1 – Komedia- ja
oppimissisällöt
ilmastonmuutostietoisuuden
lisäämiseksi

Kerjääjän kulho –
Ruokalistan suunnittelua
kriisiaikana

Tuntisuunnitelma

FARCE!

Using Satire and Comedy to Promote
Climate Change Awareness

Johdanto tuntisuunnitelmaan

Tämän oppimiskokonaisuuden suunnitelman tavoitteena on tukea sinua, yhteisö-/aikuskouluttaja, oppitunnin pitämisessä käyttäen FARCE Komedija- ja oppimissisältöjä ilmastonmuutostietoisuuden lisäämiseksi ryhmäsi aikuisopiskelijoiden kanssa. Tässä tuntisuunnitelmassa annamme sinulle joitakin esimerkkejä aktiviteeteista, joita voit käyttää oppimissisällöistä löytyvien Komedioresurssien kanssa ryhmätyöympäristössä. Kun valmistaudut ohjaamaan aktiviteetit ryhmällesi, on tärkeää, että olet itse valmistautunut Komedioresurssien käyttämiseen. Sen vuoksi suosittelemme, että suoritat oleelliset moduulit FARCE täydennyskoulutusohjelmastamme ennen kuin ohjaat nämä harjoitukset käytännössä.

Johdanto ilmastonmuutosaiheeseen

Kerjääjän kulho voi tarkoittaa kerjäläisen pitelemää astiaa ruualle tai muille lahjoituksille, tai se voi liittyä myös buddhalaismunkkiin, joka haluaa vapauttaa mielensä arkipäiväisistä huolista ja tarpeista – kuten itsensä ruokkimisesta. Sekä munkille että kerjäläiselle kulho on hyödyllinen esine, tarvekalu, jonka avulla he voivat ottaa vastaan ruoka (tai raha-) lahjoituksia.

Tällaiset lahjoitukset ovat yksi helpoimmista tavoista välttää ruokahävikkiä – jos meillä on enemmän kuin tarvitsemme, voimme yksinkertaisesti jakaa asioita sellaisten kanssa, joilla ei ole tarpeeksi, sen sijaan että heittäisimme jotain pois. Täysin hyvän ja syötäväksi kelpaavan ruuan poisheittäminen on suuri ongelma nykyisin. Se on (yli)kulutuselämäntyylin luonnollinen sivuvaikutus – mitä enemmän ostetaan, sitä enemmän menee hukkaan ja päättyy roskiin.

Ruokahävikin määrän minimoimiseksi voimme tehdä kolme yksinkertaista asiaa. Ensimmäiseksi, meidän pitää ostaa fiksummin – sekä sen suhteen, paljonko ruokaa laitamme ostoskoriimme (voimme kysyä itseltämme, pystymmekö tosiaan syömään tämän kaiken, mitä aiomme ostaa) ja myöskin niin, että ”pelastamme” ruokaa, jonka parasta ennen tai muu päiväys on lähestymässä (se on yleensä myös halvempaa), kunhan varmistamme, ettei tuote ole ehtinyt jo pilaantua. Voimme varmistua tästä tietämällä viimeinen käyttöpäivä/viimeinen myyntipäivä ja parasta ennen -merkintöjen eron.

Toiseksi, voimme kokata fiksummin – oppimalla, kuinka voimme käyttää jääkapista löytyviä tähteitä seuraavan aterian tekemisessä. Ja viimeiseksi, meidän tulisi oppia jakamaan, ja ottamaan vastaan annettua ruokaa toisilta, niin ettei sitä päätyisi roskiin.

Resursseihin tutustuminen

Tässä osiossa esittelemme lyhyesti Komedioresurssit, joita käytät, kun toteutat tämän tuntisuunnitelman käytännössä aikuisopiskelijaryhmäsi kanssa.

Mitä Komedioresursseissa käsitellään?

Tähän aiheeseen liittyvä komedioresurssi on meemi, joka liittyy tiedostamattomaan rahankäyttöön sekä refleksinomaisiin ja huomaamattomiin vastauksiin, jotka syntyvät shoppailuärsykkeistä. Heräteostokset ovat suuri ongelma, sillä niihin menee paljon rahaa, ja samalla kotimme ja säilytystilamme alkavat muistuttaa kaatopaikkoja. Melkein jokaisella meistä on taipumus ostaa uusia asioita jatkuvasti, jos se on mahdollista, emmekä välttämättä koskaan päädy tilanteeseen, jossa voimme todeta, että meillä on jo kaikki se, mitä tarvitsemme. Liika on liikaa.

Tämän Komedioresurssin soveltaminen käytäntöön

Tätä komedioresurssia on helppo käyttää koulutusympäristössä ilmasto-opetukseen aikuisopiskelijoille. Sitä voi käyttää jäänmurtajana tuntien alussa, ja se auttaa näin luomaan hyvää yhteishenkeä ja saa opiskelijat toimimaan innokkaammin yhdessä aiheen parissa, se voi toimia keskustelunavaajana ruokahävikki aiheeseen liittyen, tai sitä voi myös käyttää mukavana tapana lopettaa oppitunnit. On vaikeaa löytää mahdollista konfliktin aihetta tämän aiheen opettamisessa aikuisille tällä tavalla.

Tuntisuunnitelma

Aihealueen nimi:	<4 Kerjääjän kulho – Ruokalistan suunnittelua kriisiaikana>
Kesto	Tarvittavat resurssit:

Tämän tuntisuunnitelman toteuttamiseen kuluu 60 minuuttia	Toteuttaaksesi tämän tuntisuunnitelman, tarvitset: <ul style="list-style-type: none"> ● Kyniä ● Tietokone/vihko ● Valkotaulu ja tusseja ● Projektori ● Tehtävälomakkeet 1,2 & 3
--	--

Oppimistulokset

Suoritettuaan onnistuneesti tämän oppitunnin, opiskelijoilla on tai he pystyvät:

Tiedot

- Faktatietoa tavoista välttää ruokahävikkiä
- Tietoa pakkausmerkintöjen eroista (parasta ennen, viimeinen käyttöpäivä)
- Faktatietoa siitä, miten tilannetta ruokahävikin suhteen voi parantaa muuttamalla päivittäisiä tapoja

Taidot

- Osaavat kertoa, miksi ruokahävikin vähentäminen on hyväksi ympäristölle
- Osaavat ehdottaa erilaisia tapoja tähteiden hyödyntämiseksi ja kodin ruokahävikin vähentämiseksi

Asenteet

- Halukkuus vähentää ruokahävikkiä
- Tietoisuus ongelman laajuudesta liittyen päivittäiseen ruokahävikkiin
- Halukkuus opastaa myös muita asiaan liittyen esimerkiksi kotona tai työpaikalla

Työpajan avaus

Kesto	Aktiviteetin kuvaus	Tukimateriaalit
10 min	Meneekö tämä lautaselle vai roskeen? Ohjaaja kysyy osallistujilta, tietävätkö he millaisia päivämäärällisiä pakkausmerkintöjä heidän ostamissaan elintarvikkeissa voi olla, ja tietävätkö he, mitä ne tarkoittavat. Hän pyytää osallistujia sitten tekemään lyhyen harjoituksen:	Tehtävälomake 1

	<p>Viimeinen käyttöpäivä, viimeinen myyntipäivä, parasta ennen</p> <p>Oletetaan, että nyt on 23. päivä toukokuuta. Päättää, käyttäisitkö tuotteen vai heittäisitkö sen pois?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tuoreet hedelmänpalat – parasta ennen 20.5. - Maito – viimeinen käyttöpäivä 19.5. - Jugurtti – parasta ennen 18.5. - Vakuumpakattu valmisateria – parasta ennen 20.5. - Lohi – viimeinen myyntipäivä 21.5. - Keitetyt kananmunat – viimeinen käyttöpäivä 22.5. <p>Perustele vastauksesi.</p>	
Ryhmäaktiiviteetti 1		
Kesto	Aktiiviteetin kuvaus	Tukimateriaalit
20 min	<p>Ruuantähteet-peli</p> <p>Ohjaaja jakaa osallistujat neljän hengen ryhmiin. Jokainen ryhmä saa Tehtävälomakkeen 2 (Jääkaappi, jossa on satunnaisia ruuantähteitä – kullakin ryhmällä olisi hyvä olla eri jääkaappi, mikäli mahdollista).</p> <p>Heille annetaan 10 minuuttia aikaa keksiä resepti, jossa he käyttävät mahdollisimman montaa jääkapista löytyvää ainesosaa. Jokainen tehtävälomake sisältää monenlaisia tähteitä monenlaisista kategorioista (puoliksi syöty ateria, ei tuoreita hedelmiä, suklaanpala), ja osallistujien tulee pitää mielessä, että heidän keksintöjensä tulee olla syötäväksi kelpaavia, mutta he saavat kuitenkin extrapisteitä jokaisesta ainesosasta, jonka saavat sisällytettyä reseptiin.</p>	Tehtävälomake 2

	<p>10 minuutin jälkeen yksi jokaisesta ryhmästä lukee kehitetyn reseptin ääneen, ja ohjaaja laskee samalla, montako ainesosaa saatiin käytettyä. Hän antaa ryhmälle 10 pistettä jokaisesta ainesosasta, ja siirtyy sitten seuraavaan ryhmään ilman sen kummempaa arviointia. Kun ryhmät on käyty läpi, kaikki saavat äänestää maukkainta reseptiä (jos äänestää omaansa, ääni on yhden pisteen arvoinen, jos jotakin toista, ääni on kahden pisteen arvoinen). Äänestyksen voittaja saa ylimääräiset 50 pistettä.</p>	
Ryhmäaktiiviteetti 2		
Kesto	Aktiiviteetin kuvaus	Tukimateriaalit
20 min	<p>Aivoriihi ruuan haaskuusta</p> <p>Ohjaaja kysyy osallistujilta seuraavat kysymykset, ja rohkaisee heitä pohtimaan sekä ratkaisuja että mahdollisia esteitä</p> <ul style="list-style-type: none"> • Miksi planeetallamme on samaan aikaan ongelmana ruuan haaskaus ja nälänhätä? Eikö ratkaisemalla toisen ongelmista ratkaisisi myös toisen? • Onko sukupolvellamme tapana ostaa liikaa ruokatarpeita? Teetkö itse niin? Jos kyllä, miksi niin käy? Oletko huomannut, että ylikulutukseen rohkaistaan? • Miten voisimme rohkaista ihmisiä syömään/käyttämään ruuantähteet sekä ne osat hedelmistä ja vihanneksista, jotka he normaalisti heittäisivät pois (siemenet, kuoret, lehdet, jne.)?	Tehtävälomake 3
Työpajan päättäminen		
Kesto	Aktiiviteetin kuvaus	Linkki arviointikyselyyn

10 min	Ohjaaja tiivistää lyhyesti oppitunnin annin ja pyytää osallistujia täyttämään arviointikyselyn.	https://ihku.info/r9
--------	---	---

FARCE!

Using Satire and Comedy to Promote
Climate Change Awareness

CREATIVE EXCHANGE

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

"The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein."
Project Number: 2020-1-UK01-KA204-079159